

מרן רה"י - הרב חיים יעקב גולדויכט זצ"ל

בסוגיא דריש פרק ד' מיתות

סנהדרין, דף נ ע"א, תוד"ה קא סברי רבנן, פ"ה דעיקר טעמא דאפ"ה פושט ידו בעיקר עדיף וכו'. וא"ת סייף יוכיח שניתן לאנשי עיהני"ד שפושטין ידיהן בעיקר ואפ"ה שריפה חמורה ממנו. ותרצו, דממונו אבד וסייף שקולין כסקילה והא דמשמע בסוגיא דמשום חומרא דממונם אבד אמרי' דסייף חמורף היינו קודם דידעינן דסייף קיל. עכת"ד. לפי דבריהם אלו נמצא שכשמקשי' אדרבא סייף חמור מסקילה שכן ממונם אבד, אפשר להקשות בפשיטות דהלא בסייף נמי איכא החומרא דפושט יד בעיקר, אלא דמטעם זה לא הוי רק שקול כסקילה, ולכך מקשי' מממונם אבד, דמטעם זה חמור סייף מסקילה, משום דאית ביה חומרא דפושט יד בעיקר, ונוסף ע"ז חומרא דממונם אבד. וע"ז משני' דליכא למימר דחמור, דמדמדיח בסקילה ונידח בסייף ש"מ סקילה וחמורה. והנה לקמן אמרי' סקילה חמורה מחנק שכן ניתנה למגדף וכו'. ומקשי' אדרבא חנק חמור שכן ניתן למכה אביו ואמו ומאי חומרא שכן הוקש כבודם לכבוד המקום. והקשו התוס' דאטו מטעם זה יהא חמור מכבוד המקום עצמו. ותרצו דכוונת הגמ' חנק חמור כסקילה ולא מסקילה. והנה ע"ז מתרצת הגמ' מדאפקה רחמנא לארוסה בת ישראל מכלל נשואה בת יראה מחנק לסקילה ש"מ סקילה חמורה, ופירש"עי, מדאפקה היינו לפי שהכל היו בכלל הנואף והנואפת ואפי' ארוסה ומדאפקה לארוסה בסקילה ש"מ סקילה חמורה.

ולכאורה קשה אמאי צריכינן להא דאפקה לארוסה, נימא בפשיטות מדארוסה בסקילה ונשואה בחנק וארוסה חמורה מנשואה ש"מ סקילה חמורה, כדאמרי' במדיח ונידח מדמדיח בסקילה ונידח בסייף ש"מ סקילה חמורה מסייף. אולם נראה לתרץ דבשלמא אי מקשי' דחנק יהא חמור מסקילה שפיר איכא לתרוצי מדארוסה בסקילה ונשואה בחנק ש"מ סקילה חמורה, דלא יתכן שניתן לארוסה מיתה קלה מנשואה, אבל כיון דמקשינן דחנק יהא שווה כסקילה א"כ ליכא לתרוצי מדארוסה בסקילה ונשואה בחנק ש"מ סקילה חמורה, דבאמת יתכן דארוסה חמורה מנשואה אבל אטו משום דחמורה צריך להיות מיתתה חמורה, אפשר דמיתתה שוה למיתת נשואה וסקילה וחנק שוין. ולכך מתרצ'י מדאפקה רחמנא, היינו כיון דגם ארוסה היתה בכלל מיתת חנק של נשואה אמאי הוציאה הכתוב למיתת סקילה, אם נאמה דהם שוין תשאר במיתת חנק שבה הוכללה, ומהוציאה לסקילה ש"מ סקילה חמורה.

ולפי"ז קשה כיון דנתבאר דגם בסייף איכא החומרא דפושט ידו בעיקר, שמטעם זה הוא שוה לסקילה, והא דמקשי' מחומרא דממונם אבד הוא שיהא חמור מסקילה, א"כ

לבתר דמתרצינן ממדיח ונידח, תקשה עדיין דנימא דסייך שוה לסקילה מטעם דאית ביה חומרא דפושט ידו בעיקר, וע"ז הלא בעינן לסברא מדאפקה וכו'. וגבי מדיח ליכא סברא זו, דבשלמא אם נאמר דמדיח אינו חייב עד שיעבוד ע"ז א"כ גם הוא נכלל במיתת סייף של כל אנשי עיהני"ד, ומדהוציאו הכתוב לסקילה הי' מוכח דסקילה חמורה, אבל כיון דקיי"ל דמדיח חייב אפי' כשאינו עובד ע"ז, א"כ הוי מדיח פרשה מיוחדת וליכא כאן סברת אפקה, שלא נכלל במיתה אחרת, א"כ תקשי דנימא סייף שוה לסקילה.

ולכאורה היה אפשר לתרץ דגם הכא איכא סברת אפקה דכיון דכל אנשי עיהני"ד נכללו במיתת סקילה של עובד ע"ז א"כ אם נימא דסייף וסקילה שוו אמאי אפקיה רחמנא ממיתת סקילה למיתת סייף כיון דהם שוין, אלא ע"כ מוכרח דסייף קיל מסקילה ולכך ניתן לאנשי עיהני"ד סייף הואיל ואית בהו העונש של ממונם אבד וכסברת התוס'. אבל אם נאמר דסייף שוה לסקילה, א"כ בין כך נענשו אנשי עיהני"ד בעונש קשה כסקילה נוסף ע"ז דממונם אבד א"כ יענשו במיתת סקילה ממש ומוכח מזה דסייף קיל ולכך נענשו בסייף משום דממונם אבד. וזה אין להקשות כיון דבין כך נענשו אנשי עיהני"ד בסייף וממונם אבד שהוא שקול כסקילה אמאי הוציאם הכתוב מיתת סקילה ממש וחייבים בסייף וממונם אבד השקולים כסקילה, דזה לא קשה כלל דהא דממונם אבד בעיהני"ד אינו עונש מיוחד לעו"ז דהרי אף צדיקים שבתוכה נכסיהם אובדים, א"כ זהו דין בהעיהני"ד עצמה, ומכיון שיש דין בהעיהני"ד דממונם אבד הוצרכה התורה לחייבם מיתת סייף הקלה. עכ"פ מוכח מהכא דסייף קיל.

אלא דזה אינו. דהנה אמרי' לקמן אליבא דר"ש חנש חמור מסייף שכן ניתן למכה אביו ואמו ומ"ח שכן הוקש כבודם לכבוד המקום, ומקשי' אדרבה סייף חמור שכן ניתן לאנשי עיהני"ד ומ"ח שכן ממונם אבד, ומשני' איזה כח מרובה כו' הו"א כח המדיח ומדמדיח בחנק ונידח בסייף ש"מ חנק חמור. והנה לפי דברי התוס' הנ"ל, שבגלל החומרא דהוקש כבודם לכבוד המקום אינו יכול חמור מכבוד המקום עצמו, א"כ היתה הגמי' יכולה להקשות דבסייף אית ביה החומרא דפושט יד בעיקר שהוא ג"כ חמור כמו החומרא דהוקש כבודם לכבוד המקום, ובע"כ צ"ל כמו שכתבנו לעיל אליבא דרבנן, דאי מטעם זה דפושט יד בעיקר לא היה אלא שקול כחנק, ולכך מקשי' ממונם אבד שיהא חמור מחנק, דהלא התוס' כתבו דכ"ז דלא ידעינן דסייף קיל מסקילה אמרי' דסייף חמור משום חומרא דאית ביה דממונם אבד נוסף על החומרא דפושט ידו בעיקר, ורק לבתר דאמרי' דסייף קיל אמרי' דממונם אבד הוא משום דנותנים לו הקלה, א"כ השתא הלא לא ידעי' דסייף קיל מסקילה דהא דידיעי' דסייף קיל מסקילה הוא מקו"ח מחנק, וע"ז גופא מקשי' השתא דנימא דסייף חמור וע"ז משני' איזה כח מרובה. ויש להקשות כאן מה שהקשינו לעיל דאכתי תקשי דנימא דסייף שקול כחנק משום דאית ביה חומרא דפושט ידו בעיקר שהיא כמו חומרא דהוקש כבודם לכבוד המקום, ומאי מתרצי' ממדיח ונידח הא ליכא כאן סברת אפקה הנ"ל שכתבנו אליבא דרבנן.

ונראה בזה, דהנה אמרי' בכולה סוגיא דכיון שנותנין למגדף סקילה, ומגדף יש לו חומרא דפושט ידו בעיקר ש"מ דסקילה חמורה, חזינן דכיון דעבירה זו חמורה מוכחינן דמיתתה חמורה. וזה סותר למה שכתבנו גבי ארוסה ונשואה דיכול להיות דארוסה

חמורה ואעפ"כ מיתתה שוה למיתת נשואה. אלא דזה לא קשה, דבזמן שאנו דנין על ב' עבירות מיוחדות שפיר אמרינן דכיון שהוא פושט ידו בעיקר א"כ המיתה שלו חמורה. אבל בארוסה ונשואה דעבירה אחת היא ושם אחד לה. אלא דבארוסה יש חומר באותה עבירה גופה מבנשואה בזה יכול להיות שהמיתות שוות. ואע"פ שארוסה חמורה מנשואה אבל כיון דהיא אותה עבירה חייבתה תורה במיתה דומה לנשואה. ולכך הוצרכה הגמ' לסברת אפקה. וממילא מיושב ממדיח ונידח, דהיא הנותנת כיון דאמרינן דמדיח חייב אף שאינו עובד ע"ז, א"כ הוי מדיח עבירה מיוחדת ונידח עבירה אחרת. ובשתי עבירות מוכיחין שפיר דכיון דנתנה התורה סקילה למדיח שהיא עבירה חמורה מנידח ש"מ דסקילה חמורה בלי סברת אפקה. וכן מוכח מדברי רש"י בסוגיין ומלשון כל הסוגיא, דההוכחה הוא ממדיח ונידח גופא בלי סברת אפקה כמוש"י לעיל. והביאור הוא כמו שכתבנו.

והנה במה שהקשו התוס' איך יתכן דמטעם הוקש כבודם יהא חנק חמור מסקילה, ותרצו דכוונת הגמ' שיהא חמור כסקילה, חולקים ע"ז הרמ"ה והר"ן, דהם כתבו שכוונת הגמ' להקשות שיהא חמור מסקילה, ולא קשה הא אין יכול להיות חמור מכבוד המקום בעצמו, משום דבמכה אביו ואמו עושה לו היזק בזה שאי אפשר כלפי מעלה. והנה אמרי' לקמן אליבא דר"ש דשריפה חמורה משום שניתנה לבת כהן שמחללת את אביה, ומקשש"י אדרבה סקילה חמורה שכן ניתנה למגדף שפושט ידו בעיקר, משנ"י מדאפקה רחמנא לארוסה בת כהן מסקילה לשריפה ש"מ שריפה חמורה, והדר אמרי' שריפה חמורה מחנק שכן ניתנה לבת כהן וכו'. אדרבא חנק חמור שכן ניתן למכה אעבו שהוקש כבודו לכבוד המקום וכו'. ולש"י התוס' צ"ע כיון דמכה אביו אינו יכול להיות חמור מסקילה שניתנת לפושט ידו בעיקר. וכיון שכבר הוכח ששריפה חמורה מסקילה אע"ג דבסקילה איכא חומרא דפושט ידו בעיקר א"כ איך יהיה חנק חמור משריפה מטעם דהוקש כבודו לכבוד המקום. ולש"י הרמ"ה והר"ן ניחא, ובאמת גבי שריפה חמור מסייף דמקש"י אדרבה סייף חמור שכן ניתן לאנשי עיהני"ד שממונם אבד. הקשה הרמ"ה דנימא שכן פושטין ידיהם בכעיקר. ותירץ דסברא זו כבר הופרכה מסקילה ושריפה עיי"ש בדבריו, א"כ תקשי לש"י התוס' איך מקש"י מסברא דהוקש כבודם, כיון שסברת פושט ידו בעיקר הופרכה מסקילה ושריפה.

ועוד קשה לש"י התוס' מאי דאמרי' בסוגיא אליבא דר"ש חנק חמור מסייף שכן ניתן למכה אביו שהוקש כבודו לכבוד המקום, ומקש"י אדרבה סייף חמור שכן ניתן לאנשי עיהני"ד שממונם אבד, וכבר כתבנו דלכך מקש"י מממונם אבד כי היכי דליהוי חמור מחנק. אבל באמת איכא ביה גם החומרא דפושט יד בעיקר. וע"ז משנ"י דמדיח בחנק ונידח בסייף ש"מ חנק חמור. ולש"י התוס' דמכה אביו אינו יכול להיות חמור מפושט יד בעיקר, א"כ לבתר דמשנ"י ממדיח ונידח דחנק חמור תקשי קושית התוס' דאיך אמרי' דחומרא דמכה אביו הוא משום דהוקש כבודו לכבוד המקום, סייף יוכיח שניתן לאנשי עיהני"ד שפושטין ידיהם בעיקר, והוי כמו חומרא דהוקש כבודם כו' ואפ"ה חנק חמור ממנו, וחינן הלא בסוגיא דלבתר דידיע"י סברא דמדיח ונידח דחנק חמור, נמי אמרי'

דְּחֹמְרָא דְּמַכָּה אֲבִיו הוּא מְשֻׁם דְּהוֹקֵשׁ כְּבוֹדוֹ לְכַבּוֹד הַמְּקוֹם. וְאִין לְתַרְץ כְּאִן תִּירוּץ הַתּוֹסִי דְּבִאֲמַת נְשֵׁאֲרָה חֹמְרָא זֶה דְּהוֹקֵשׁ וְכוּ', וְהָא דְּסִיִּף קִיל אֲעִי'פּ שְׁנִיתָן לְפּוֹשֵׁט יָד בְּעִיקָר מְשֻׁם חֹמְרָא דְּאִיכָא בְּהַדִּיָּה דְּמִמוֹנֵי אֲבָד, דְּאִיכָא קֶשֶׁה אִיךְ מְקַשִּׁי אֲדִרְבָּא סִיִּךְ חֲמוֹר מְסַקִּילָה שְׁכָן נִיתָן לְאֲנָשִׁי עֵיהֶנְי'ד שְׁמִמוֹנֵי אֲבָד, הֲלָא כְּבֵר יִדְעִי סְבֵרַת מְדִיחַ וְנִידַח דְּחֲנֵק חֲמוֹר כְּמִבּוֹאֵר בְּסוּגִיָּא. וְאִיכָא יִדְעִי דְּהָא דְּנִיתָן סִיִּף לְפּוֹשֵׁט יָד בְּעִיקָר הוּא מְשֻׁם חֹמְרָא דְּאִיכָא בְּהַדִּיָּה דְּמִמוֹנֵי אֲבָד, אִיכָא אִיךְ מְקַשִּׁי דְּמִטְעָם מְמוֹנֵי אֲבָד עוֹד יֵהָא חֲמוֹר.

וְלִשְׁי' הַרְמִיָּה וְהַרְיָן נִיחָא, דְּכִיּוֹן דְּמַכָּה אֲבִיו חֲמוֹר מְפּוֹשֵׁט יָד בְּעִיקָר, אִיכָא אֲפִי לְבַתֵּר דִּידְעִי דְּסִיִּף קִיל מְחֲנֵק נְשֵׁאֲרָה סְבֵרַת הוֹקֵשׁ כְּבוֹדוֹ לְכַבּוֹד הַמְּקוֹם.

וְנַחְזוֹר לְסְבֵרַת הַתּוֹסִי שְׁכַתְּבוּ דְּהָא דְּנִיתָן סִיִּף לְאֲנָשִׁי עֵיהֶנְי'ד שְׁפּוֹשֵׁטִין יָדֵיהֶם בְּעִיקָר מְשֻׁם דְּאִית בְּהוּ עוֹנֵשׁ שְׁמִמוֹנֵי אֲבָד. וְהִנֵּה זֶה בְּרוּר דְּסְבֵרַת הַתּוֹסִי תִתְכֵן רַק בְּזִמְן שְׁאֲנוּ דְּנִין עַל סְבֵרַת פּוֹשֵׁט יָד בְּעִיקָר שְׁתֵּהָא מוֹפְרַכְתָּ מְצַד מַה שְׁנִיתָן סִיִּף הַקֵּל לְאֲנָשִׁי עֵיהֶנְי'ד, עִי'ז אֲמַרִי דְּהוּאִיל וּמִמוֹנֵי אֲבָד הַקֵּילוּ בְּמִיתָתָן, אֲבָל בְּזִמְן שְׁאֲנוּ דְּנִין עַל סְבֵרַת מְמוֹנֵי אֲבָד גּוֹפָא שְׁנֵאֲמַר הוּאִיל וְהֵם חֲמוֹרִים דְּמִמוֹנֵי אֲבָד מִיתָתָם נְמִי חֲמוֹרָה, עִי'ז אִין שׁוֹם סְבֵרָא דְּכִיּוֹן דְּמִמוֹנֵי אֲבָד מִיתָתָן קֵלָה, דְּאֲדִרְבָּה דְּכִיּוֹן דְּמִמוֹנֵי אֲבָד מוֹכַח שְׁמִיתָתָן חֲמוֹרָה. נְמִצָּא דְּלְבַתֵּר דִּידְעִי מְמִדִּיחַ וְנִידַח שְׁסַקִּילָה חֲמוֹרָה מְסִיִּף מִיּוֹשֵׁב רַק מַה דְּנוֹתָנִין לְהֵם סִיִּף הַקֵּל, אֲעִי'ג דְּפּוֹשֵׁטִין יָדֵיהֶם בְּעִיקָר, אֲבָל הָא דְּמִיתָתָן סִיִּף קֵל אֲעִי'ג דִּישׁ לְהֵם חֹמְרָא דְּמִמוֹנֵי אֲבָד זֶה לֹא מִיּוֹשֵׁב כִּלְל. אֲלֵא דְּבַעִי'כ אִית לָן לְמִימַר דְּסַקִּילָה חֲמוֹרָה מְסִיִּף מְהוֹכַחַת מְדִיחַ וְנִידַח, וְלִכְךָ גְּבִי שְׁרִיפָה חֲמוֹרָה מְסִיִּף מְקַשִּׁי אֲדִרְבָּה סִיִּף חֲמוֹרָה וְכוּ' שְׁכָן מְמוֹנֵי אֲבָד, וְלֹא מְסַבֵּרַת פּוֹשֵׁט יָד בְּעִיקָר, שְׁסְבֵרַת פִּי'ב הוֹפְרַכָּה מְצַד זֶה שְׁהִיָּה צְרִיךְ לְהִיּוֹת דִּינָם בְּסַקִּילָה וְהָא דְּדִינָם בְּסִיִּף מְשֻׁם דְּמִמוֹנֵי אֲבָד, אִיכָא יִי'ל כֵּן גַּם בְּשְׁרִיפָה, אֲבָל מְמוֹנֵי אֲבָד מְקַשִּׁי שְׁפִיר. דְּבִשְׁלָמָא בְּסַקִּילָה יֵשׁ לָנוּ הוֹכַחָה שְׁחֲמוֹרָה אֲבָל בְּשְׁרִיפָה לֹא, וְעִי'ז מְשֻׁנֵי מְגִזִּישׁ דְּאֲבִיָּה אֲבִיָּה דְּגַם שְׁרִיפָה חֲמוֹרָה, וְעִי'כ מְפִיק לָהּ גְּזִישׁ מְסַבֵּרַת מְמוֹנֵי אֲבָד, וְזֵהוּ קוֹשִׁית הַתּוֹסִי שְׁהַקְשׁוּ בְּדִיָּה נֵאמַר, דְּנִימָא גְּבִי סַקִּילָה וְשְׁרִיפָה דְּאֲתָא גְּזִישׁ וּמְפִיק לָהּ מְסַבֵּרַת פּוֹשֵׁט יָד בְּעִיקָר. וְלִפִּי'ז אִין מוֹבָן מַה שְׁהַקְשָׁה הַמְהַרְשִׁיאַ עַל קוֹשִׁית הַתּוֹסִי דְּהָא בְּשְׁרִיפָה וְסִיִּף לְבַתֵּר דִּידְעִי דְּסִיִּף קִיל אֲמַרִי דְּהָא דְּנִיתָן לְהֵם סִיִּף הוּא מְשֻׁם דְּמִמוֹנֵי אֲבָד מְשִׁאִיכָא בְּסַקִּילָה וְשְׁרִיפָה, וְאִין זֶה מוֹבָן, דְּבִסְבֵרָא זֶה מִיּוֹשֵׁב רַק דְּאִין רֵאִיָּה מְחֹמְרָא דְּפִי'ב שְׁסִיִּף חֲמוֹר, אֲבָל מְחֹמְרָא דְּמִמוֹנֵי אֲבָד עִכִּי'פּ מוֹכַח שְׁסִיִּף חֲמוֹר. וְעִי'כ דְּגְזִישׁ מְפִיק מְסַבֵּרַת מְמוֹנֵי אֲבָד, וְאֲתִי שְׁפִיר קוֹשִׁית תּוֹסִי. (וְלִפִּי הַמְהַרְשִׁיאַ שְׁסוֹבֵר דְּבִסְבֵרָא זֶה מִיּוֹשֵׁב גַּם הַחֹמְרָא דְּמִמוֹנֵי אֲבָד. וְהָא דְּמְקַשִּׁי מְחֹמְרָא זֶה גַּם לְבַתֵּר דִּידְעִי סְבֵרַת הַתּוֹסִי הוּא מְשֻׁם דְּלִגְבִי שְׁרִיפָה כִּיּוֹן דְּלֹא יִדְעִי דְּהוּא חֲמוֹר אֲמַרִי דְּכִיּוֹן דְּבִסִּיִף יֵשׁ חֹמְרָא דְּמִמוֹנֵי אֲבָד מִיתָתוֹ נְמִי חֲמוֹרָה, קֶשֶׁה עוֹד. אֲמַאי מְקַשָּׁה הַגְּמִי מְסַבֵּרַת מְמוֹנֵי אֲבָד וְלֹא מְסַבֵּרַת פּוֹשֵׁט יָד בְּעִיקָר, דְּנֵהִי דִּידְעִי סְבֵרַת הַתּוֹסִי, אֲבָל הֲלֹא לְגְּבִי שְׁרִיפָה דְּלֹא יִדְעִי דְּהוּא חֲמוֹר צִי'ל דְּמִטְעָם זֶה סִיִּף חֲמוֹר, וְכְמוֹשִׁיכָא גְּבִי סְבֵרַת מְמוֹנֵי אֲבָד.]

וכמו שפרשנו גבי שריפה וסייף צריך לפרש גבי סייף וחנק, דאמרי דסייף חמור משום דניתן וכו' דממונס אבד, ולא אמרי משום דפושטין ידיהם בעיקר, מפני שסברא זו הופרכה מצד זה שהיה צריך לדונם בסקילה וע"כ משום דממונס אבד מקילין, ולכך אמרי ממונס אבד. ומקשי דנימא דחנק חמור שכן ניתן וכו', שהוקש כבודם לכבוד המקום, ומשני אפי"ה פושט יד בעיקר עדיף ליה. ולפי דברינו צ"ע מאי מתרצי מפושט יד בעיקר הא אפשר לומר דבאמת פייב חמור והא דניתן להם סייף משום דממונס אבד. ומצאתי שהקשה כן רעק"א בקונטרס הקושיות לסנהדרין וז"ל, ועדיין ק"ל דאיך אמרי גבי סייף חמור מחנק אפי"ה פושט יד בעיקר עדיף הא שריפה חמור מסייף ואעפ"כ לא הטעין בעיהני"ד שריפה משום דכבר החמיר בו דממונו אבד, אי"כ מה"ט י"ל דחנק עדיף ואעפ"כ לא הטעין בעיהני"ד חנק דיש בו חומרא אחריתי דממונו אבד וצ"ע עכ"ל.

אולם ניחא שפיר. דהרי כבר ביארנו דמסברא דממונס אבד שפיר מקשי דמטעם זה צריך להיות סייף חמור, דכיון דהחמירה התורה בהם שממונס אבד, והנה מה שממונס אבד בעיהני"ד הוא גייכ מפני שהם פושטין ידיהם בעיקר. ונהי דגם נכסי צדיקים שבתוכה אובדים אבל גם זה הוא מפני שחל דין זה על עיהני"ד שרוב יושביה פשוט ידיהם בעיקר. נמצא דב' פושטין ידיהם בעיקר איכא פושט ידו בעיקר של כל עועי"ז, ופושט ידו בעיקר של עיהני"ד. וזה השני הוא חמור יותר מצד זה שבאלו ממונס אעבד, אי"כ מאי דמשני אפי"ה פושט ידו בעיקר עדיף אינו הפייב של כל עועי"ז שזהו הופרך מצד שממונס אבד, אלא הכונה לפייב של עיהני"ד שממונס אבד, וזה שפיר חמור מחנק. ומתורצת קו רעק"א.

לפיי"ז נמצא דלעיל גבי סקילה חמורה מחנק דמקשי דחנק יהא חמור מטעם שניתן למכה אביו שהוקשו כבודו לכבוד המקום ליכא לתרץ דאפי"ה פושט ידו בעיקר עדיף, כדמשני הכא. דהא דמשני הכא דפייב עדיף הוא הפייב של עיהני"ד שממונס אבד, אבל פייב גרידא לא אמרי דחמור, והוצרכה הגמי לתרץ מארוסה ונשואה. אלא דהתוס' בד"ה סקילה מקשין דנדע זה מקו"ח מסייף שחמור מחנק מטעם סברת פייב של עיהני"ד. וכיון דסקילה חמורה מסייף כ"ש דחמור מחנק, אבל בלי קו"ח לא נדע. ומיושב מה שהק' עוד רעק"א שם על דברי התוס' הנ"ל, וז"ל: ולא זכיתי להבין דבריהם דהא מה דידעי דסייף חמור מחנק משום דמסתברא דפייב עדיף ממכה אביו. ואם באנו לידי מדה זו ממילא ידעי מזה עצמו דסקילה חמורה מחנק, אלא דהכא דחו תחילה אדרבה מכה אביו עדיף, ולמסקנא דאמרי אפי"ה פייב עדיף ממילא הכנ"מ הכא, ובאמת הי"ל להשי"ס לומר הכא מיד וכו' וצ"ע. עכ"ל. ולפי הנ"ל שפיר מיושב וכמושי"נ.

אלא דלפיי"ז קשה מה שכתבו רש"י ותוס' גבי סקילה חמורה משריפה דעיקר טעמא דאפי"ה פושט יד בעיקר עדיף כדמתרצא לקמן, וצ"ע דלא אמרי הכי רק בפייב של עיהני"ד, ולא בפייב של עועי"ז. ונראה דזה כוונת הר"ן בקושיתו של פירש"י הנ"ל וז"ל, ועוד דמאי דאמרי לקמן אפי"ה פייב עדיף לא אמרו בשביל אותה החומרא חשובה אלא בשביל שיש חומרא אחרת עמו שכן ממונס אבד עכ"ל. ולפי הפשט הפשוט בסוגיא זו אין דבריו מובנים, דהלא סברא דממונס אבד הופרכה מצד זה דמכה אביו עדיף, ומאי דמשני אפי"ה פייב עדיף הוא מסברא זו גרידא, בשלמא לשי' התוס' דמפרשים דמטעם

הוקש כבודם לכבוד המקום אינו חמור חנק ממושט יד בעיקר, א"כ נמצא דגם בחנק וסייף כוונת הגמ' דחנק יהא שקול כסייף, ונשארה ע"כ בסייף חומרא דממונם אבד, אבל הר"ן לשיטתיה דחולק על התוס' וסובר דסברא דהוקש כבודו חמור מסברא דמושט יד בעיקר א"כ ע"כ דהופרכה סברא דממונו אבד, ומנין לו דקושית הגמ' ממושט יד בעיקר הוא בצירוף הסברא דממונו אבד, אלא ע"כ מוכח כדברינו הנ"ל דמצד אחר מוכח כן דהלא סברת פ"ב של עו"ז הופרכה מסקילה וסייף כסברת התוס'. וע"כ דכוונת הגמ' להקשות ממושט יד בעיקר של עיהנ"ד שממונו אבד. ודו"ק.